

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo Komenskega (Poljske) ulice št. 10.

I. Avstrijski občni shod cerkvenih zborovodij.

(Dalje.)

Dandanes, ko se vse veže in združuje, ko se razni stanovi shajajo v skupne posvete, da se ondi domenijo o nujnih potrebah, katerim jim je zado-
stiti, da se utrdijo v izvrševanju svojega poklica, obodré zoper mogoče ne-
prilike, ki bi utegnile škoditi njih stremljenju in napredovanju, dandanes,
ko velja bolj ko kdaj poprej, da se z združenimi močmi kaj doseže, ne sme
se nam čudno zdeti, ako se tudi vodje cerkvenih korov tesnejše naslanjajo
drug na drugega, da si tem lažje priboré vsega, kar je potrebno, da se po-
vzdigne njih vgléd, da si ugladijo pot, po kateri se lažje dospe do zaže-
lenega smotra.

Ta misel je zbrala na Dunaju v dnevih od 12. do 14. septembra tega leta okrog 90 udeležnikov iz širne Avstrije na shod cerkvenih dirigentov. Udeležil se ga je tudi vrednik našemu listu in blag. gosp. dr. Mantuani. Ker se je o tvarini, katero je imel shod obravnavati, sem ter tje pisalo tudi že v „Cerkvenem Glasbeniku“, ker je predmet shodu zlasti zanimiv za naše organiste, razna vprašanja pa, ki jih je shod spravil na površje, zanimajo iz-
vestno vse naše čitatelje, zato si štejemo v dolžnost, da vsaj glavne točke, ki so se obravnavale na shodu v kratkem označimo.

Dné 12. septembra zvečer so se sešli udeležniki na pripravljalni shod v katoliški resurzi. Kapelnik Julij Böhm jih najprej pozdravi in osnuje v kratkem namen shoda, ki je nujnega pomena za cerkvene dirigente. Zajedno prosi navzočnike, naj se ne izgubljajo v posamnosti, ampak naj se drže enoj-
nega načrta, ki ga je predložil pripravljalni odbor. Nato poprime za besedo prošt Josip Lenartowicz iz Tarnova v Galiciji. Kjer govornik službuje, deluje že davno društvo za cerkveno glasbo a tudi podporno društvo za orga-
niste. Sploh se cerkvena glasba prav marljivo goji. Vsak organist ima od škofa nalog, naj se posebno trudi za ljudsko petje. Zlasti je omeniti plodo-
nosno delovanje treh bratov Walchinsky, ki so vsi izvrstni glasbeniki in z vzorno gorečnostjo pospešujejo povzdigo ljudske prosvete v svoji domovini. Nadalje je pozdravil glasbenike dr. Rihsard pl. Kralik, „ne kot večšak, ampak imenom tistih zunaj stoječih, ki z veliko radovednostjo spremljajo vaše

zborovanje;* govornik pričakuje tem gotoveje vspeha resolucijam, ki se bodo sklenile na shodu, ker tisti, ki delujejo v prilog cerkveni glasbi, so pravi pravcati vzgojevatelji ljudstva. Dunajski dirigent Hans Krenn omenja nadalje, da so se že pod njegovim vodstvom posvetovali dirigentje glavnega mesta. Sklenili so, da odpošljejo na župana dr. Luegerja pisanje, v katerem bodo prosili, naj se jim izplačajo in ohranijo v bodoče remuneracije, katere so zaostale od aprila sem vsled odloka upravnega sodišča, ki brani mestni občini podpirati zidanje cerkvenih stavb in cerkvenih uslužbencev.

Drugo jutro ob devetih so bili udeležniki najprej pri slovesni sv. maši v cerkvi „Am Hof“. Pela se je „Missa solemnis“ Fr. Krennova, „Benedicta et venerabilis es“ Rudolfa Bibla in Brosigova „Beata es“. Kapelnik J. Böhm je hotel s to mašo poslaviti spomin na nekdanjega šolnika Krenna, za kar se je kesneje v javni seji toplo zahvalil pokojnikov sin, dr. Božidar Krenn.

Predsednikom shodu je bil izvoljen praški profesor Josip Förster, prvim podpredsednikom kapelnik Julij Böhm, drugim pa Josip Pembaur, akademični glasbeni vodja v Inomostu, in tajnikom L. A. Schmidhuber. Profesor Förster prevzame predsedništvo in zahvalivši se na izkazanej časti izreče nado, da se bode zborovalo stvarno in mirno, češ, pravega takta sem se že navadil v 35 ih letih, odkar imam v roki taktirko.

Prvi govornik je bil Julij Böhm, ki je omenjal nastopnega: Pred več kakor 30 leti sta prišli na svetlo na Dunaju dve brošurici; prva je naštevala hibe pevskih šol na ljudskih in drugih učilnicah, druga je kritikovala tedanjo cerkveno glasbo. Pisatelj, veččak prve vrste, je neusmiljeno zavihtel svoj kritični nož ter brezobzirno odkril razvade, ki so se vgnezdile v cerkveno glasbo in neusmiljeno šibal navstale potvare. Se je li gledé na petje in njega učitev na ljudskih šolah, kakor na drugih učilnicah kaj izpremenilo, tega bi govornik ne mogel trditi. Ako pa primerjamo tedanjo cerkveno glasbo z današnjo, moremo vendar reči, da se je v tem pogledu storil velik korak naprej. Vendar pa je označiti ta napredovalni korak s tem, da se dandanes zares trudimo, da bi se petje in glasba v cerkvi ujemala z liturgijo. Po umetniškem napredku pa, ki bi se vendar v cerkvah, Bogu posvečenih, moral bolj in bolj kazati, zastonj vzdihuješ. In kaj je temu vzrok? Eden najglavnejših vzrokov je pač ta, — kakor trdi pisatelj — da so organisti in dirigentje tako slabo plačani. Skoro neverjetno je — nadaljuje govornik — a žal! resnično, da uživajo organisti, katere plačuje verska zaklada, danes, poldrugo leto pred koncem stoletja, isto plačo, ki se jim je odmerila pred 80 ali celo sto leti. In če te dohodke premišljuješ od raznih strani, tedaj se ti, vsled različnih stroškov za pevce in pevske vaje, za note itd. tako posuše, da jih ostane komaj še za kak borni pavšalni znesek.

Govornik na to prebere več pismenih izjav, ki slikajo čudno, komaj pojmljivo bedo dirigentov. Vdova nekega organista, ki je služil 61 let, je dobila po milosti mesečnih 5 goldinarjev iz ubožne zaklade.

Nadalje je razpravljajl govornik o cerkveni glasbi. Nam se danes ne gre za to, ali bodi v cerkvi vokalna ali instrumentalna glasba: za cerkveno glasbo sploh se nam je boriti, in kako jo povzdignemo. Prvi pogoj za dobro ljudsko petje so praktično prirejene pesmarice za posamne škofije. Marsi-

katere pesmarice te vrste pa so privzele v svoje predale le novi način petja, nove melodije, izpuštile pa so stare pesni, katere je vsled tega ljudstvo pozabilo, novih se pa ni naučilo. To je bil vzrok, da se je cerkveno petje marsikje obrnilo na slabše. Poleg pesmaric naj bi se ustanavljala cerkvenoglasbena društva; dosedanja izvečine ne ustrezajo svojemu namenu.

V debati, ki se je na to otvorila je obžaloval kapelnik Krenn, da se dandanes niti ne ve, komu je skrbeti za cerkvene dirigente, ali cerkvi ali državi ali občini?

Glasbeni vodja Stöger iz Waidhofena ob Ibsi je slikal iz lastne izkušnje revščino, ki nemilo oprijema njegove kolege. V solnograških gorah nekje je bil svojedobno organist, a je moral ondi tako stradati, da ga ni bilo drugega, nego kost in koža. Ni si vedel več drugače pomagati, nego da je vzel v najem neko gostilno, češ, tako se bom vsaj prilično do sitega najedel. To je vzrok — je dostavil — da se sedaj, kakor vidite, bolje počutim. (Burna veselost mej navzočniki.)

Po raznih posvetovanjih se je sklenila o zboljšanju gmotnega stanu cerkvenih dirigenti nastopna resolucija:

Gledé na to, da po mnogih krajih dirigent cerkvenega kora nima nobene, ali pa vsaj prav majhno plačo, od katere mora pogosto še drugim več ali manj odstopiti;

nadalje gledé na to, da je gmotni stan premnogih dirigenti in organistov na Avstrijskem zares obžalovanja vreden;

naposled gledé na to, da se je malone vsem družabnim slojem posrečilo zboljšati si gmotni stan in eksistenco, bodisi vsled zakona, bodisi po drugih potih, le dirigenti cerkvenih korov so še vedno brez varstva in brez pravic; — gledé na vse to je sklenil prvi splošni avstrijski shod cerkvenih dirigenti: visoka vlada, premilostni gospodje škofje in vsi razumni zastopniki ljudstva se naprosijo, da organistom in pevovodjem, uvažujoč njih potrebno kvalifikacijo, njih umetniške študije in plodove, slednjič vendarle pomorejo do zadovoljivega zboljšanja doslej minimalnih in pri sedanjih razmerah naravnost žalostnih plač.

(Konec prih.)

O harmoniju.

Priredil Fr. Kimovec.

(Dalje.)

Res je, marsikaj doseže, kdor ima dar in kar je jako važno, celo zalogo vztrajnosti in veselja. Zgodi se tudi, da se tak samouk popne do dovršenosti. Toda koliko jih je pa takih? Nalóži jih na voz, in peljal jih bo lahko en sam konj in še dirjal bo z njimi. Večina takih samoukov ne pride nikamor naprej, ampak ostane na prvi stopinji: zadovolji se s tem, da igra najprostejše komade, če sploh ne pusti vsega pri miru. Ako se pa spravi na kakega težjega, ga s trudom in težavo skupaj maši, da mu teče znoj od čela. In prav taki — toda ne da bi jim kaj očital, ali jim ogrenil zabavo in odvzel veselje do učenja — škodujejo harmoniju zelo, zelo, zakaj „stümperhafte Behand-

lung“, pravi Reinhard,¹⁾ „kann das beste Instrument in Misskredit bringen und zu einem Gegenstande des Entsetzens machen; leider scheint das Harmonium darunter mehr gelitten zu haben als andere Instrumente. Man hat doch Mitleid mit einem schönen Flügel (klavir), wenn er unter Stümperhänden seufzt; sollte das Harmonium, das von einem Unberufenen mit Händen und Füßen misshandelt wird, nicht auch verdienen, von jeglicher Mitschuld freigesprochen zu werden?“

Pa se bo kdo obregnil: Saj bi si najel učitelja, toda kje ga vzeti? Naj ga tudi po Dijogenovo iščem po dnevi z lučjo, ne bom naletel na nobenega, ki bi me znal poučiti kako in kaj. — To je res. Kdo bi se pa tudi pripravljaj za učitelja na harmoniju, ko so razširjeni taki predsodki o njem: če se ne da nič napraviti, čemu bi se z bikom bodel?

No, vendar bi se tudi za harmonij dobil strokovnjak; seveda ne bo pri sedanjih razmerah silil na dan, ko nikdo po njem ne poprašuje.

Tudi nad tem se nekateri spotikajo, da je za harmonij tako malo originalnih skladb, češ: ako bi bil harmonij količkaj za kaj, gotovo bi bil že našel može, ki bi se ga bili usmilili in komponirali zanj.

Da, gotovo bi jih bil našel, deloma jih je že, saj imamo, hvala Bogu, že nekaj originalnih skladb, našel bi jih bil še več, toda kdo bo delal v svojo zgubo, ker se oglašajo le še premalo kupcev za taka dela. Glavni vzrok je pač tu prav za prav ta, ker so ljudje proti vsaki novi stvari tako nezaupni in jo gledajo le od strani. Najraje kupujejo dela, katera so že splošno priznana, ali katera so se jim posebno priljubila. Zato so se komponisti rajše poprijeli prirejanja, ker se bolje „izplača“. Za izvirna dela se težko dobi založnik, pač pa se dobro prirejeni komadi povsodi radi sprejemajo. Vendar pa se tudi množé originalne skladbe za harmonij od dne do dne. Razni skladatelji, med temi v prvi vrsti Avg. Reinhard, za njim Hassenstein, kateri ima zlasti lepe dvoigre (Duq) za harmonij in klavir, Kistler, Poenitz, Oesten in še precej drugih, so začeli v novejšem času neustrašeno delovati na tem novem še skoro popolnoma neobdelanem polju.

Upajmo torej, da napoči kmalu čas, ko se bodo razkadili ti predsodki, ko bode tudi harmoniju prosta pot v koncertno dvorano, ko si bode pridobil častno mesto med drugimi glasbili v glasbenih zavodih, kjer se bo začelo igranje na harmoniju sistematično poučevati. Gotovo se bode kmalu poleg oboževanega klavirja v naših salonih nahajal tudi harmonij, kjer bodeta spopolnjevala drug drugega. In kaj se vse doseže z združenimi močmi! Klavir in harmonij skupaj; to bo cel orkester, vse se bo dalo izvesti, zlasti ako se jima pridruži še kak instrument, recimo gosli ali flauta. Že prej omenjeni Reinhard pripoveduje, kako presenečenje je često napravil s takim koncertom. Celo večji glasbeniki so bili kar očarani, ko so poslušali take due iz različnih orkestralnih skladb: „Vsak instrument se posebej sliši!“ „Človek misli, da ima pred seboj oder in pevce, kakor bi bil v gledišču.“ Take in enake besede je čul često iz ust najodličnejših glasbenikov. Tako priznanje mora sčasoma najti odmev in tudi najhujši nasprotniki bodo morali priznati, da so

¹⁾ V brošuri „Etwas vom Harmonium“.

se motili, ne bo jim pomagalo nič drugega, kot da odprejo lesa, katera brani harmoniju vstop na njihovo posestvo.

Ker morebiti marsikdo izmed častitih bravcev igra harmonij, se mi ne zdi odveč, izpregovoriti par besedi o tem, kako igravimo harmonij.

Najprvo moram opomniti, da se mora tudi harmonij učiti. Ne smemo misliti, da bomo takoj znali harmonij, ako znamo malo klavirja; treba se je posebej učiti. In tu je toliko težav in toliko malenkostij, na katere moramo paziti, ako hočemo dobro igrati, da bi skoro ne mogel verjeti.

Najvažnejšo nalogo ima pri harmoniju gotovo meh. Ako imaš tega dobro v oblasti, potem pride gotovo tudi vse drugo takorekoč samo od sebe. Meh ti omogoči, da moreš izvajati vse dinamične finése od najnežnejšega *pp* pa do najmogočnejšega *ff*. Da si pa pridobimo tako spretnost, moramo paziti zlasti na to, da pritiskamo meh enakomerno, na lahno in brez sunkov, zdaj z desno zdaj z levo, nikdar pa ne z obema naenkrat. Ko je prva noga že prišla čez polovico svoje poti, mora ji iti na pomoč po malem že druga; ko pa je prva prišla do dna, moramo jo hitro dvigniti, toda je ne smemo odmakniti od nogavnice (Trittbrett). Tu je treba paziti, da je tudi peta vedno na nogavnici, ne le prsti. Le v tem slučaju se sme peta dvigniti, ako je treba igrati „tremolo“, kar se pa le redkokrat zgodi. Sicer ima vsak večji harmonij register „Tremblant“, toda kdor hoče napraviti res lep „tremolo“, ga ne bo delal s pomočjo registrovo. Tudi kadar je treba igrati „sforzato“ (*sfz.* >), se dvigne peta takoj po pritisku za hip, med tem ko prsti še ostanejo na nogavnicah.

Najhujša, najškodljivejša in najpogostnejša napaka, v katero najraje in najlažje zaide igravec, je ta, da si dela z mehom takt. Na to mora vsak posebno paziti, zakaj, ako se enkrat tega navadiš, ne boš se z lepa odvadil: navada je železna srajca. Tudi ne boš nikdar lepo in dovršeno igral tudi najpriprostejših komadov. Za noge ni pisan takt, anpak samo dinamična znamenja, noge se morajo gibati popolnoma prosto; ako namreč pritiskaš meh v taktu ne boš nikdar prišel z nogavnico prav do dna, kar se pa mora zgoditi, zakaj prav to da glasu polno moč in lepoto.

Pri harmoniju je treba veliko bolj paziti na to, da se igra vezano (*legato*) kakor pa pri klavirju. Tu je treba prste visoko dvigati, da dobi glas dovolj moči, pri harmoniju je to popolnoma nepotrebno, celo škodljivo i igranju i mehanizmu.

Toda ni dovolj, da imaš samo v oblasti meh, noge in roke, znati moraš tudi dobro uporabljati spremene (registre). Mislim, da ne bo odveč, ako spregovorim nekoliko o njih. Vendar pa se ne mislim spuščati preveč v podrobnosti, ampak ozirati se hočem pred vsem na harmónije evropskega sestava s štirimi igrami.

Igre (Spiel) imenujemo tu vrste jezičkov, katerih število nam kažejo številke na registrih in te so: [1] (ime, katero je še zraven, nas ne briga, glavna stvar je številka) pomeni prvo igro, katera je čisto normalna, igra se vse v isti leži, kakor na klavirju. Igra [2] je za oktavo nižja; ako igramo

s to igro moramo vse igrati oktavo višje, kot pa je pisano. [3] je za oktavo višja kot [1], toda ako imamo odprto to igro, vendar le igramo vse v normalni leži. Četrta igra [4] je zopet normalna in posnema instrument, po katerem ima svoje ime (Hautbois, Basson, Oboe). Tudi registra „Sourdine“, ki otemni basovske glasove pri prvi igri in „Tremblant“, ki povzroči tresenje diskantnih glasov, se moreta rabiti sama zase, vendar pa „Tremblant“ ne rabi veliko.

„Grand-Jeu“ (velika igra) odpre vse štiri igre, toda drugih ne; rabi se, kadar je treba igrati ff, toda vse oktavo višje, ako ni sicer drugače naznačeno. (Konec prih.)

Dopisi.

Iz Šmarije. — Gospod vrednik! Od vseh strani Vam prihajajo poročila in dopisi, kakšno je petje tu in tam, kaki zbori se pojò itd. Jaz pa Vam iz naše Šmarije ne morem nič kaj veselega poročati. Pač pa bi rad izpregovoril par besedij o našem petji.

Na koncu 19. stoletja smo. In umetniki raznih strok se ozirajo nazaj, da spoznajo, koliko so napredovali. Prijetno je ozirati se v prošlost, ako se vidijo uspeli, ako se da spoznati, koliko smo napredovali v enem stoletju, a žalostno, ako se kaže, da smo tam, kjer smo bili. Glasba je v 19. stoletju zelo napredovala. Naš slovenski narod, ki je sredi tega stoletja komaj vstal in tako v marsičem zaostal, je v zadnjih letih prihitel, kar je zamudil preje. Čudno pa, da se ta napredek prav popolnoma nič ne pozna pri nas. Kaj je pri nas? Samo tri ure od mesta smo ob glavni cesti. Ali ni to čudno torej, da smo tam, kjer smo bili koncem 18. stoletja. 100 let — dolga doba. S strahom se oziram po izgubljenem stoletju. Spoznavam: amici saeculum perdidimus. Sicer smo v vsakem oziru jako zaostali, — vzrokov zato ni, da bi navajal, umevni in jasni so vsakomur, kdor nas gleda; a pogledimo samo na petje. Sreča naša, da je to petje propalo in da nam je upati, da namesto divjih, čudnih glasov zaslišimo skoraj mlo, lepo petje, ki povzdiguje srca k Bogu, petje, kakršno se spodobi za cerkev, recimo, za dekanjsko cerkev. Veselim srcem torej oznanjam danes urbi et orbi: naš (šmarski) šomašter je odstopil. A ne prostovoljno, ampak iz gotovih vzrokov. „Kaj?“ začudil se bo, kaj naš prijatelj, šmarski šomašter še živi? Počasi, vse vam razložim. Menil sem namreč, in menda se nisem varal, da ime „šmarski šomašter“ ni neznano nobenemu našemu čitatelju. Začnimo od kraja. Zelo zanimivo bi bilo, ko bi kdo napisal „zgodovino petja v šmarski fari“. Jako hvaležno delo. Jaz imam skoraj vse potrebne podatke za to zanimivo zgodovino, a za enkrat prepušcam to imenitno delo bolj spretnim rokam. Da pa zdaj koncem 19. stoletja vidimo napredek sto let, moram po večjem vendar omeniti, kar mi je znano.

Ko je bil koncem 18. stoletja razpuščen stiški samostan, prišla je po nekterih stoletjih prestanka zopet fara nazaj v Šmarijo, ki je bila dotlej pod stiškim samostanom. Tedaj je učil neki „beli menih“, ki je hodil vsako nedeljo sem orglat, mladeniča, pri katerem je zapazil nenavadno veselje in nadarjenost za glasbo. In ta nadarjeni mladenič je bil Matevž Kračman, ki je kesneje prevzel tudi orgljanje. In ta mož je znani „šmarski šomašter“. On je bil zane-marjen talent, a velik talent. Lahko rečemo, da je za tedanje razmere popolnoma zadoščal. Njegove pesni, katere je sam zlagal in komponiral, žive še v narodu, le škoda, da bolj in bolj izginjajo in da mož ni nikamor pisal svojih proizvodov. Imel jih je mnogo, za vsak Marijin praznik, za vsako nedeljo posebej. A teh pesnij ni nikjer več; le kaka stara pevka ti jo še zna zapeti. Pesni njegove, kar jih je umevnih, so narodne. — Mirno počivaj nepozabni naš šomašter, in lahka ti zemljica poleg tvoje Francke in tvojega Franceljna! Dolgo je oživljal našo cerkev s svojimi pesnimi, zadovoljno je živel med svojimi sosedi, kdo mu je mogel kaj očitati? Sam pravi v svojem slovesu:

Da je bil vesel
Kadarkol' je pel
Kak' je Jezus Marijo v nebesa vzel.

Pod to pesnijo je sam lastnoročno podpisan in jo hrani moj mladi prijatelj, ki jo je srečno otel pogube. A kam sem zašel! Naprej! stoletje je dolgo. Dalje hočemo, a ker nas je toliko zamudil šomašter, preskočimo vse njegove naslednike, ki so brez pomena in pogledimo zadnjega. Število vseh, ki smo jih neusmiljeno preskočili, ne da bi jih omenjali, je samo jako majhno število: 1. To je: šomaštrov sin je bil naslednik očetu in tega je nasledil mojster, ki je letos moral pustiti svojo lepo službo. Torej trije organisti v enem stoletju. Opomnim pa, da sta res dva, vse pohvale vredna moža bila med tem v službi za nekaj let. Ali v obče se lahko reče, da smo imeli tri šomaštre. Oni interregnum izpustimo, trajal je le nekaj let, dokler se namreč ni izljubilo „staremu mojstru“ zopet zasesti prestol na našem koru.

Dan za dnevom hiti v neskončno večnost, a zato je vendar čas vedno bolj nov, ne stara se, ampak novi se. Nikdo ne bo rekel, da smo danes v starem veku, ali da je Metuzalem živel v novem veku. Nikdo ne, ampak ravno nasprotno. Tudi pri nas se je novil čas in po neizpremenljivem natonem zakonu se je staral „šomašter“. Nov čas prinese šeboj dosti novega, nov čas zahteva novosti, a mi, no, mi smo poslušali koncem 19. stoletja isto petje, kot so ga kdaj naši pradedje. To je napredek! In kaj smo čuli zadnja leta 19. stoletja? Verjemite mi, da rajše molčim. Kaki „Tantum ergo“, kaki so bili ti! Vsako nedeljo smo čuli srečno: „Pred Bogom“, moj Bog, če prav so ga peli v dvajsetih čuda-krasnih napetih, vendar so me bolela ušesa. Je-li to za dekanijsko cerkev? Ponavljal bi vprašanje in ponavljal, da se niso izpremenile v našo največjo srečo slabe razmere in so se nam tako ušesa odpočila. „Šola pa, če dobra ni, je boljše, da je ni“, in petje, rekel bi jaz, če ni lepo, je boljše da ga ni. Povzdiguje li tako petje, kot smo ga čuli ali morali čuti v zadnjih letih, povzdiguje li tako petje duha k Bogu? Kaj je namen cerkvenemu petju? Odgovarjajte! O lepa, nikdar pozabljena Šmarija, gotovo je v tebi zrak, kakršen ne veje niti na Bledu, niti še kje drugje. Glej, pred dobrimi dvajsetimi leti je omagala izurjena roka g. B. in pevka je bila — prestara. In — risum teneatis — ali pa čudite se — oba sta se omladila, nova moč se je vrnila v onemogle roke, novi glasi so se vrnili v omlajeno grlo in po dolgih letih zaslišali smo stare, krasne glase, katere je bilo čuti za časa šomaštra. Kaj zdaj? Bomo li žalovali? O ne, napredujmo dalje. Nebo se jasni nad teboj, prijazna nam Šmarija, dal Bog, da se zasveti tudi na tvoji poti, da se vsaj v 20. stoletju vzbudiš iz stoletnega spanja. Ne mislimo, da dekleta in mladeniči nimajo posluha. Lep zbor bi se dal napraviti in peli bi se lepi, umetni zbori novejših skladateljev; to bi bil razloček, ko ne bi poslušali več par pevk, sopran sedemdesetletne ženske, ampak čila, vesela, mlada grla. Jasni se, pravim, in s tvojih prsi, tlačena mi rojstna vas, vale se kameni, ki so te težili, da nisi vstajala, ko si videla vstajati druge krog sebe. Upanje imamo torej, da bo odslej res petje, da ne bo treba človeku smejati se v cerkvi, ki je stanovanje Najvišjega, kjer mora biti vse veličastno, kakor se spodobi Njemu, kateremu se poje čast in slava! To niso samo moje misli, to je klic cele doline. Molčali smo predolgo.

Eden Šmarcev, ki je že dolgo težko gledal, a še težje poslušal.

Razne reči.

— († Josip Schildknecht.) Zopet se je zaprla zemlja nad telesnimi ostanki moža, ki je po svoji službi, kakor tudi po svojem delovanju plodovito vplival na razvoj prave cerkvene glasbe. Josip Schildknecht je bil učitelj glasbe na kantonskem učiteljskem sestanju v Mariabergu pri Rorschachu v Švici. Predsedoval je Cecilijinemu društvu za škofljo šentgalsko. Letos ga je izvolil občni zbor Cecilijinega društva za Nemško v Monastiru kot svojega poročevalca in drugega glavnega predsednika. Preminul je ves vdan v voljo božjo dne 6. septembra. „Musica sacra“ ga tako-le označuje: Odvzet je ž njim javnemu delovanju v resnici katoliški mož, poln mladostnega veselja do dela, mojsterski organist, izvrsten učitelj glasbe, plodovit pisatelj, čvrst komponist, plemenit značaj in zvest prijatelj. — Svetila mu večna luč!

VABILO.

Cecilijino društvo v Ljubljani

bode imelo po § 14. svojih pravil

XI. OBČNI ZBOR

v sredo dne 22. novembra 1899.

I.

Ob polidevetih dopoldne velika maša v stolni cerkvi sv. Nikolaja. Praznik sv. Cecilije D. M., varihinje cerkvene glasbe.

1. **Introitus** „Loquebar“, koral z orglami.
2. **Kyrie** iz 4-glasne maše svete Cecilije, zl. *D. Fajgelj*.
3. **Gloria** iz 4-glasne maše „Tota pulchra“, zl. *A. Hribar*.
4. **Graduale** „Audi filia“, koral z orglami.
5. **Offertorium** „Afferentur“, za 4 mešane glasove, zl. *Ig. Hladnik*.
6. **Sanctus** iz 4-glasne maše „sv. Frančiška Ser.“, zl. *A. Foerster*.
7. **Benedictus** iz 4-glasne maše „svetega Duha“, zl. *J. Pogačnik*.
8. **Agnus** iz 4-glasne maše „Immaculata“, zl. *G. Rott*.

II.

Po sveti maši zborovanje v veliki dvorani knezoškofijske palače z običajnim dnevnim redom.

III.

Ob štirih popoldne v cerkvi čč. ggā. uršulink: Češčenje presvetega Rešnjega Telesa med petjem nunskega zbora po nastopnem sporedu:

1. a) *L. Ebner*, op. 32. — Predigra s polnimi orglami.
 b) *Jac. Gallus* — In nomine Jesu, četveroglasno z orglami.
 c) *Jos. Diebold* — Cor dulce, četveroglasno z orglami.
 d) *Fr. Koenen* — Uns ist ein Kindlein heut' geboren, troglasno.
2. a) *Lv. S. Bach* — Varianta k srednjemu stavku 4 sonate za orgle.
 b) *Dr. Fr. Witt* — Ave Maria, četveroglasno z orglami.
 c) *C. Greith* — O presveta ti, dvoglasno z orglami.
 d) „Offertorium“ in „Communio“ na praznik sv. Uršule, koralno z orglami.
3. a) *M. Haller* — Presveto Sree Jezusovo, enoglasno z orglami.
 b) *Fr. Nekes* — Victoria, surrexit nostra gloria, troglasno.
 c) *G. P. da Palestrina* — II. Agnus Dei iz Missa brevis, kvintet.
 d) *A. Guilmant* — Adoration, spreminjajoče registrovano.
- * 4. a) *J. Lastičar* — Litanije presvetega Srca Jezusovega.
 b) *Dr. Fr. Liszt* — Tantum ergo in Genitorii. Blagoslov s presvetim Rešnjim Telesom po rimskem obredu.
 c) *L. Hudočernik* — Jesu, tibi vivo, četveroglasno z orglami.
 d) *L. Botazzo*, op. 116. — „Preghiera“, spreminjajoče registrovano.

K zborovanju uljudno vabi vse društvenike, k cerkvenima slovesnostima pa sploh prijatelje cerkvene glasbe

odbor „Cecilijinega društva“.

Današnjemu listu je pridana 10. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
 Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.